

Ilèysì ifu	Forgiveness
Efesùs 4: 32 Yì na to'nè-à fì koynsî Ìsuyn sî gheli ghi li, ghè lèsì fu gehli ghi li kà ta Fìyìnì fì nín lè lèsì fu zì toynî a Christ.	Ephesians 4:32 And be kind to one another, tenderhearted, forgiving one another, even as God in Christ forgave you.
Matìyò 6: 12 Lèsì fu awo a bì a nì ghès kìmì ighel ta ghès nín lèsì fù no mì ndà vzi a wù nì mbi sî ghès.	Matthew 6:12 And forgive us our debts, As we forgive our debtors.
Matìyò 18: 21, 22 Bità ì fvi ì gvi ì bif sî Jìsòs na, "Bôbo, wâyn-nà wom ti kâ sî nà nî kî ni mbi sî mà, mà lèsì fu ñweyn aghayn à sè' a? A mà tì kâ' a mà lèsì fù ñweyn aghayn nsòmbo a?" 22 Jìsòs ì kâ bè sî ñweyn na, "ngan, à n-ghi wi kî aghayn nsòmbo. Wà n-keli sî lèsì sî fu ñweyn aghayn mivim nsòmbo njvâsì nsòmbo.	Matthew 18:21,22 21 Then Peter came to Him and said, "Lord, how often shall my brother sin against me, and I forgive him? Up to seven times?" 22 Jesus said to him, "I do not say to you, up to seven times, but up to seventy times seven.
1 Joyn 1: 9 Ghesinà kâ sî dzì ikumi iwuyn kûm mbisi ghesinà, a Fìyìnì fì lesì fù mbisi ghesinà, ì sù làynsi ghesinà no mì sî a gha vzi kî n-ghi wi àtì-ati a nchînîsì bòm ta Fìyìnì fì bê no mì ghà nî kî tì, nî no mì ghà kî àtì-ati.	1 John 1:9 If we confess our sins, He is faithful and just to forgive us our sins and to cleanse us from all unrighteousness.
Iwo yèynè na "lèsì fu" nín ghi ìwo ifu i salù, a itanji I kfan kìmì nì itanji Gîlîk ì. À nà ghi sî asì itanji I kfan yi n-ghi na "sì fu kèsa sî we". Tèyn, ilèsì ifu-i gvi nà sî ghi na, "sì chyesi ikwo, sî visi sî ndù nì nkèyn ì kuni-ì, kèsa sî bè na ghi visì ndù, sî lèsì sî ndù nì ìwo i ta wùl ì bèbsì."	The word "forgive" is a Grace word, in the English as well as in the Greek. An early meaning in English was "to give or to grant". Then, forgive came to mean "to remit a debt; to give up resentment or claim for requital; to pardon an offense."
Ghesinà nô ghè jìm nín keli àfo sî là' sî gheli ghi li ta ghi n-ghi a mbzi. Ghesinà nâ bon ku na gheli ghi li nín keli kìmì àwo sî là' sî ghesina sî idvì ta ghesinà àgena n-ghi ko'. Ghesinà nâ kù na gheli ni meyn nà ghi fsisi ghesinà nì ìkfim sî fì sî lì ghesinà sî afo. À nà ghi ìlvi fì lì ghesinà nà kfâ' na gheli ni meyn nà ghi sî fu ima'ti kèsa ìkfim nì ìko'ti-I iwo i lì ta ghi nì, kèsa ifèl. Ghi keli kî nô sî fayti sî ku a jûn sî ghesinà, sî nì àtì-ati, sî kasi sî là' nì àwo kî sî idvì.	All of us are debtors to others, to society as a whole. And we often feel that people owe us many things in our human relationships. We feel we are owed courtesy and consideration. Sometimes we think that we are owed reward or status or promotion in some enterprise, or on the job. We are certainly owed fair treatment, justice, restitution and many other things.
Mitì, gheli ghi dvini a Amelikà n-ghi àbàs ayvis, àbàs iku nì àbàs a nchînì faytî fif a. Àgena kâ' ghi bù là' ila' ikwo zì a àgena nín keli. À n-ghi gheli kfâ'ti wì, kfâ'ti kî ngen, mì a. Wul ìbiminì lì a wù ni nô ghà kûm tîkwo tì tì a ghi n-keli sî là' sî ñweyn a?. Ibênsì ateyn: Lèsì fu àgena , kà ta	But, many people in America are spiritually, ethically, and morally bankrupt. They simply cannot pay society what they owe! They are thoughtless, selfish, ungracious. What should a Christian do about all of the debts owed to him. Answer: forgive them, as Christ forgave us!

Kàlitàs n-læ lèsì fu ghesìnà!	
Kàlitàyn vzi a wù n-keli ikfà'tì ifu i aтем a jun à (ikfà'tì i Fiyini) faṇ a nà ghi wul lèsì fu a. Si lèsì si fu n-ghi na "ka na to ndû iwo, si nà fi keli wi akfyn".	A Christian who practices Grace thinking (divine viewpoint) will become a forgiving person. To forgive means "to give up a claim; to cease bearing resentment".
Wùl ì gha'ni vzi a Lûk 7 n-læ lèsì fu gheli ghi a ghi nà keli ikwo i ṇweyn ghìbò bòm ta wù na keli ifwo si idvì. Wùl kà' a wù fu sî ghi li ma wù fvìsì kî ifwo idvini a fi a Fiyini fi si ghi ma wù fu meyn sî ṇweyn. À nìn ghi àbàs ikwo, ghi bè na "À na ghi ma à tí nà choṇ mî ndà, ka wù n-fi choṇ. Wù n-kwo keli si nà fèlì afo nî ìwu ṇweyn, si nà gâmtì gheli ghi lî ghi a ghi n-keli wi."	The rich man in Luke 7 was able to forgive the two debtors because he was prosperous. He gave to them out of his prosperity. A person can only give to others out of what God has already provided in the way of prosperity. In terms of money, the principle is "Let him that stole, steal no more; rather, let him labor, doing with his hands the thing that is good, that he may have to give to him that needeth."
Ta kàlitàyn vzi a wù n-lema, wà n-keli àwo ta kî n-ndû a jûṇ kî a dzisi si idvì, mà kî lù ifu aтем a junà nî Fiyini fi. Awo a nìn ndû a jûṇ sî và abàs itof(kfà'tì ta Fiyini) Awo a nìn ndû a jûṇ sî và abàs ayvìs (keli mbôynî zî Fiyini fi) Awo a nìn ndû a jûṇ sî và abàs iku (ikfà'tì-i keli wi adili) Awo a nìn ndû a jûṇ sî và abàs ikwo (kya si chí no mî ìlvì gha) Awo a nìn ndû a jûṇ sî và abàs kûm ta wà n-ghi zî gheli (Malâ nè'à wì, isas i ndo i nè'à wì, nî àwo a li a).	As a growing Christian, you have many other kinds of prosperity, by the Grace of God. You have intellectual prosperity (divine viewpoint). You have spiritual prosperity (peace with God). You have emotional prosperity (relaxed mental attitude). You have financial prosperity (mastery of details of life). You have social prosperity (stable marriage, stable family life, etc.).
No mî alè' à kà a wa nchîni ta wà yeyn na wùl nìn keli àfo si là' sî và, wà n-keli si lèsì si fu ṇweyn! Fiyini n-lèsì fù ghesìnà nò i læ ni-i ghi wi a ghesìnà ichfi. Wù nà kîṇ wi kèsa bè wì na ghesìnà kasí là' nò a dzi ì lî kûm tîfu kî salû nî ṇweyn. Ghesìnà boṇ ghi si vîsi na ifu salû nî ṇweyn na toynî a ghesìnà ndû a mzi. "Kî nò antèynî nî và a jvâsi na fvî kalì ateyn fu mu mî ìbòè".	Wherever in your life you find that someone else owes you something, you have the wherewithal to forgive him! God has forgiven all of us who are absolutely without resources of our own. And He is not expecting or demanding some kind of payment in return for His Grace gifts. And we are to be channels of Grace to the world. "Out of your innermost being shall flow rivers of living water."